

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет електроенергетики та електромеханіки

(повне найменування факультету)

Кафедра електротехнічних систем електроспоживання та енергетичного менеджменту

(повна назва кафедри)

**Пояснювальна записка
до кваліфікаційної магістерської роботи**

магістр

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: “Підвищення ефективності застосування активних фільтрів для зменшення коливань напруги”

Виконав: студент 2 курсу, групи ЕМ-19М
141– Електроенергетика, електротехніка та
електромеханіка

(шифр і назва напрямку підготовки)

Лебедь Д. Ю.

(прізвище та ініціали)

Керівник д.т.н., проф. Бурбело М. Й.

(прізвище та ініціали)

Вступ

- Обґрунтування вибору теми дослідження. Наявність на промислових підприємствах потужних швидкозмінних навантажень спричинює певні проблеми, які погіршують якість електричної енергії. Дані споживачі спричиняють утворення в електричних мережах коливання напруги. Тому є необхідність зниження цих коливань напруги.
- Мета і завдання дослідження. Метаю роботи є підвищення ефективності застосування активних фільтрів для зменшення коливань напруги.
- Для досягнення поставленої мети було виконано наступні задачі:
  - - розглянуто роботи по зменшенню коливань;
  - - розроблена програма для побудови графіка електричних навантажень та розрахунку коливань напруги;
  - - досліджено роботу активних фільтрів по зменшенню коливань напруги;
- Об'єкт дослідження. Процес підвищення якості електроенергії в розподільних електричних мережах.
- Наукова новизна отриманих результатів і положень, що виносяться на захист, полягає застосуванні активних фільтрів в розподільних електричних мережах для зменшення коливань напруги за допомогою компенсації реактивної потужності.
- В роботі отримано такі наукові результати:
  - 1. Вперше обґрунтовано застосування активного фільтра для зменшення коливань напруги при запуску асинхронного двигуна, відповідно, для компенсації реактивної потужності, що дозволяє забезпечити стабільну роботу системи.

Характеристика коливань напруги

- В кожній енергосистемі існує поняття якості електричної енергії, його порушення призводить до несправності приладів, які споживають ЕЕ з цієї енергосистеми. Одним з показників якості ЕЕ можуть бути коливання напруги.
- До коливань відносять швидкі зміни діючого значення напруги, що відбуваються зі швидкістю 1-2% в секунду і більше.
- Коливання напруги характеризуються амплітудою (швидка зміна напруги) δU_t ; інтенсивність миготіння ламп розжарювання, які створюють подразнюючий вплив на зір людини (показником флікера) P_t .
- Показник флікера характеризує потужність КН з урахуванням характерних особливостей зорового і мозкового сприйняття людиною коливань світлового потоку ламп розжарювання, повністю подібних КН. Лампи розжарювання є найбільш масовими навантаженнями, чутливими до КН в більшій мірі, ніж телевізійні приймачі, комп'ютери, електронні та мікроелектронні пристрої управління.

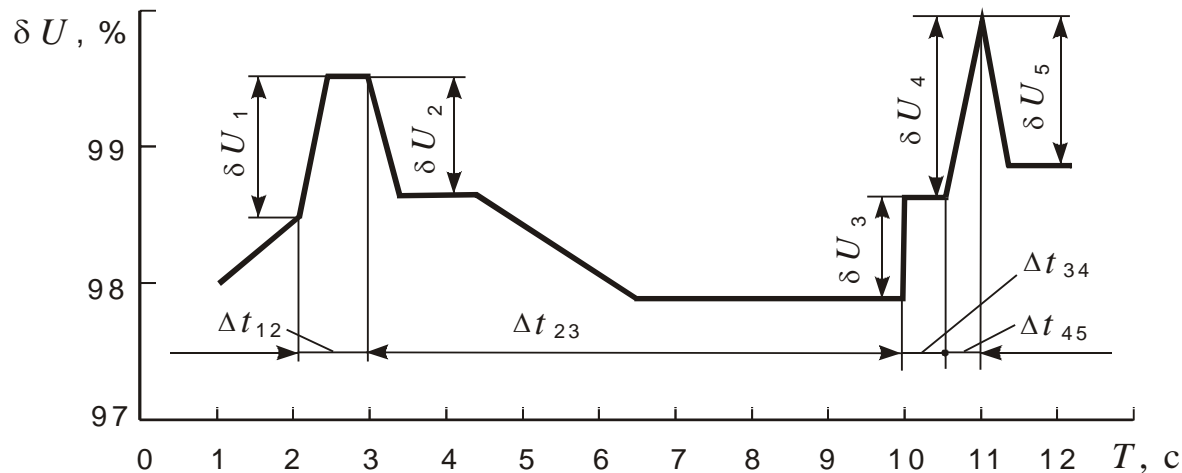
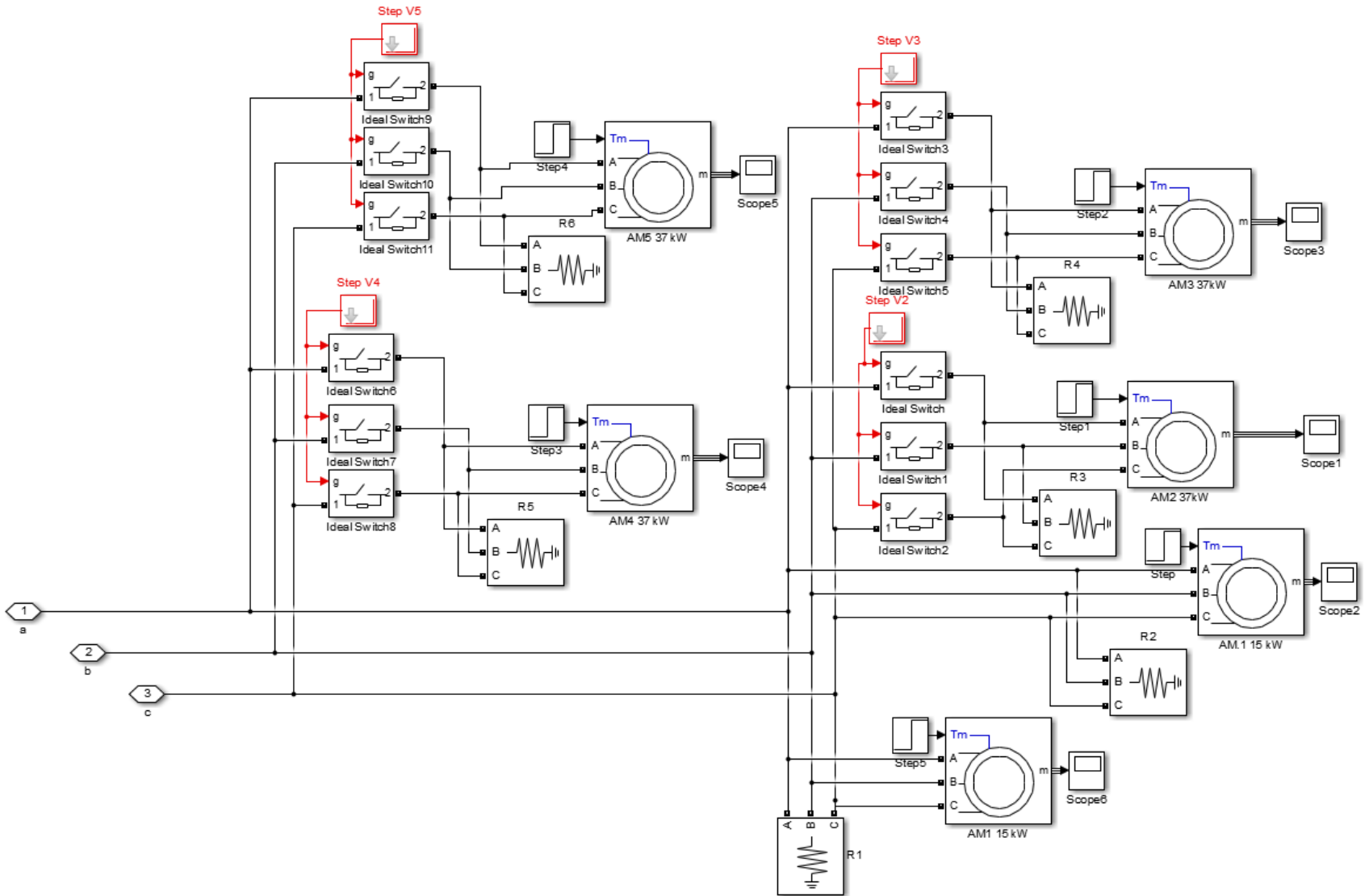

Рисунок – Коливання напруги (п'ять швидких змін напруги за 12 с)

Навантаження електричної мережі

Розрахункові параметри двигунів

Назва пристрою	Sp, кВА	cos φ	Pp, кВт	sin φ	Qp, кВар
АД 1	8,5	0,38	3,3	0,91	7,75
АД 1	8,5	0,38	3,3	0,91	7,75
АД 2	18	0,21	3,8	1	18
АД 3	18,2	0,2	3,8	0,97	17,8
АД 4	18	0,21	3,8	0,97	17,5
АД 5	17,7	0,209	3,7	0,98	17,4
Разом	88,9		21,7		86,2

$$\delta U_t = \frac{U_{\max} - U_{\min}}{U_{\text{НОМ}}} \cdot 100\%$$

Амплітуда напруги

№	U _{max} , В	U _{min} , В	δU _{ti} , %
1	230,2	220	4,43
2	229,8	218,3	5
3	229	218,1	4,73
4	228,2	217,8	4,52
5	227,8	217,1	4,65

Показник флікера

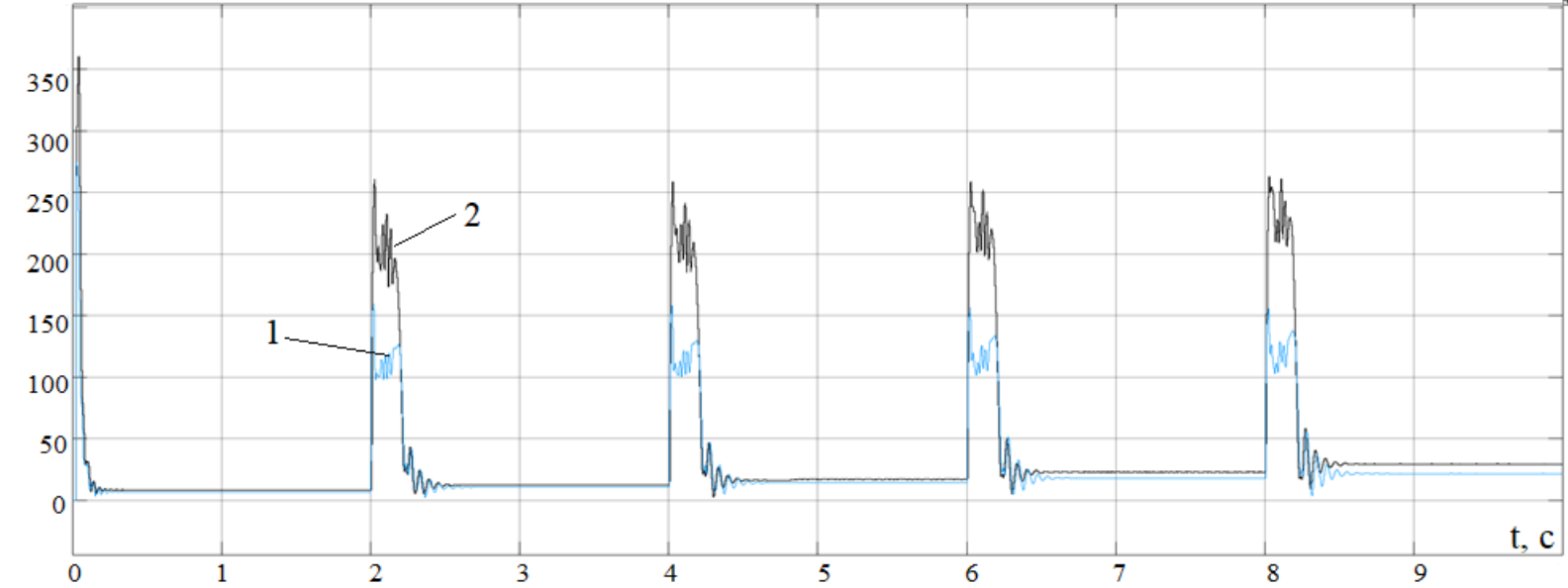
№	P _{St}
1	0,295
2	1,05
3	1,05
4	1,05
5	1,05

$$P_t = \frac{k}{\theta} \cdot \int_{t-\theta}^t dt \int_0^{35} g^2(f)G(f,t)df$$

Дослідження впливу АФ на роботу системи

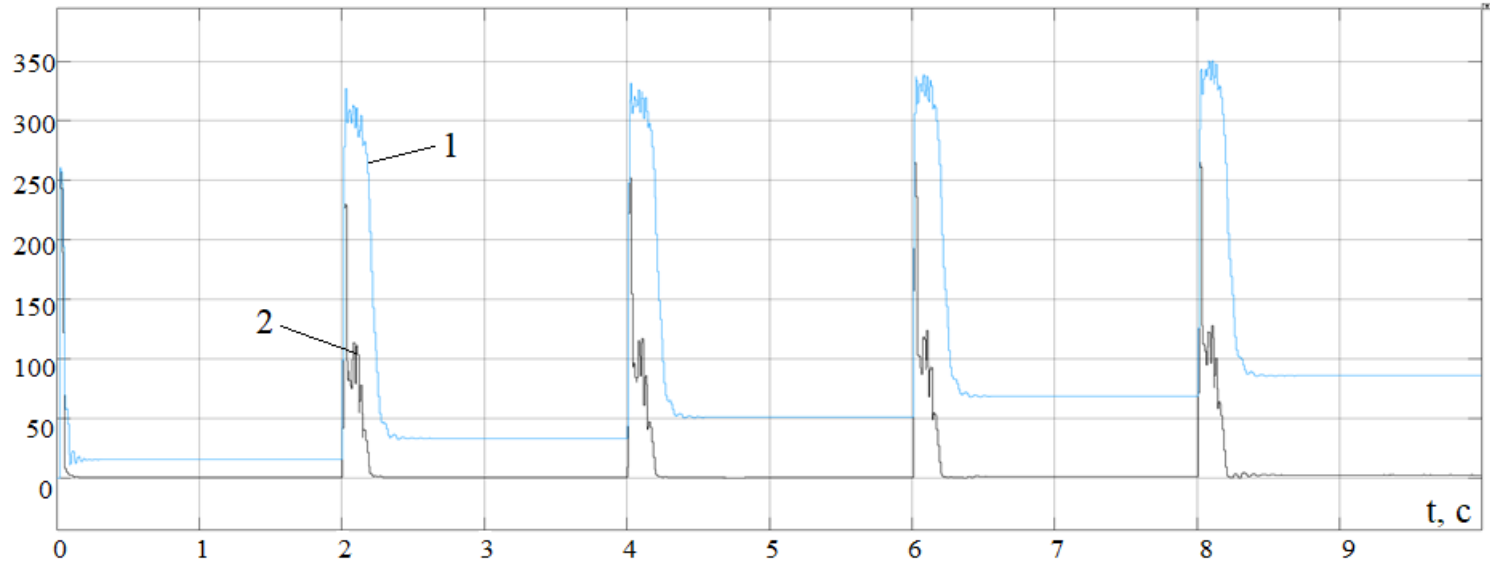
Графік зміни активної потужності

P , кВт

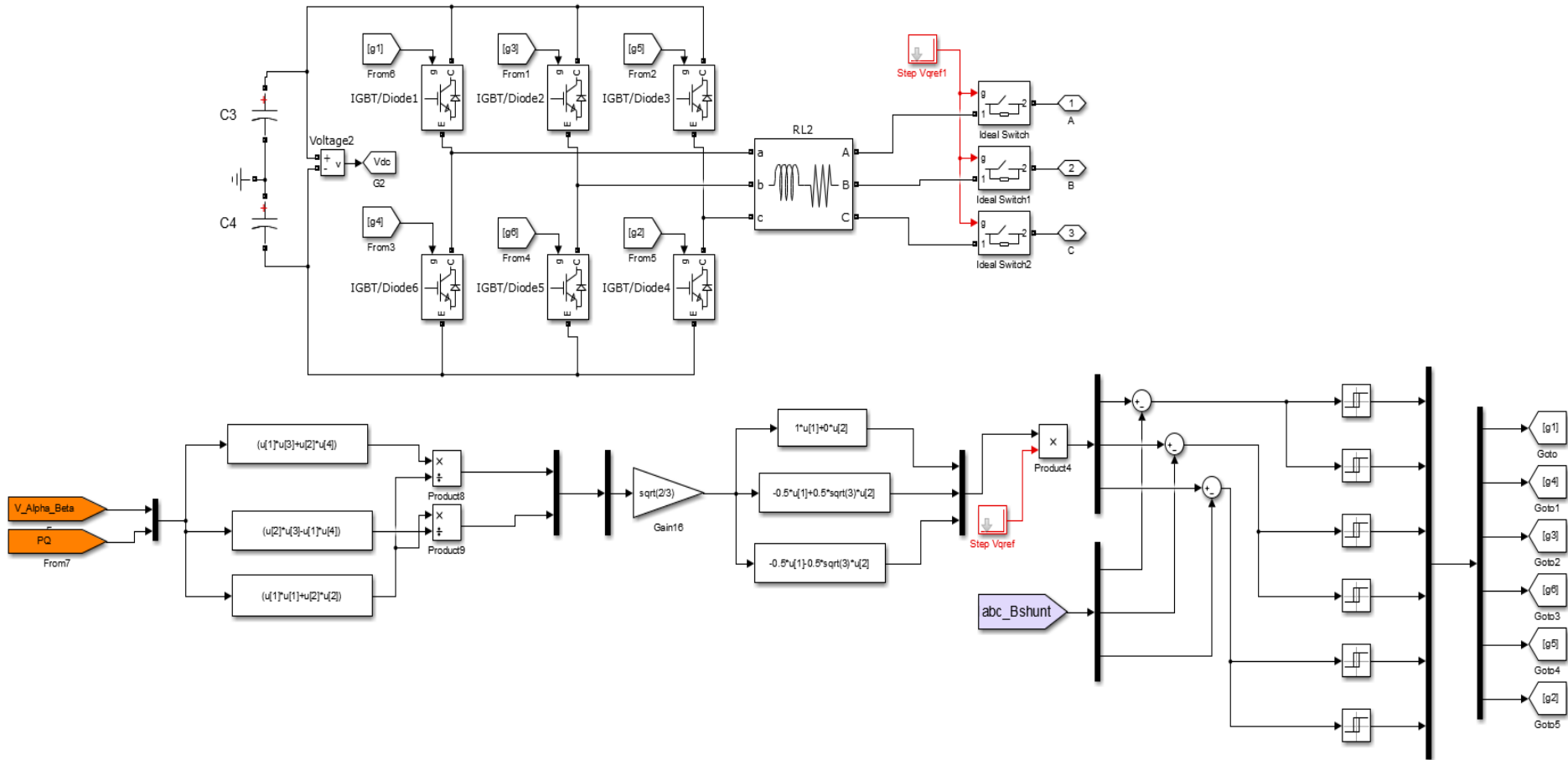

Q , кВар

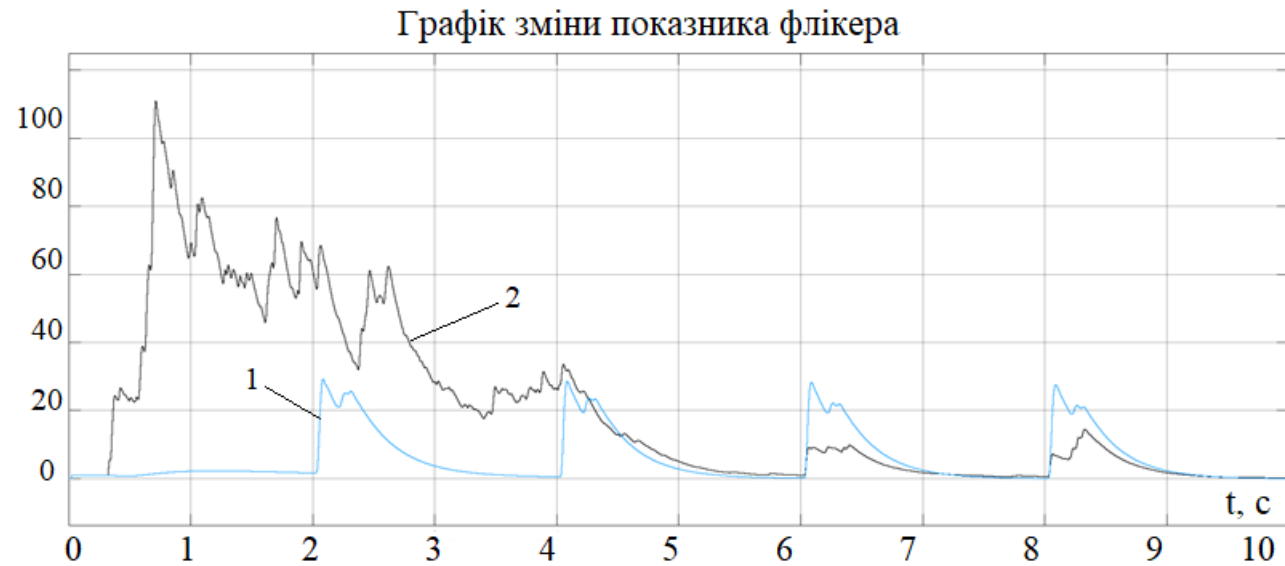
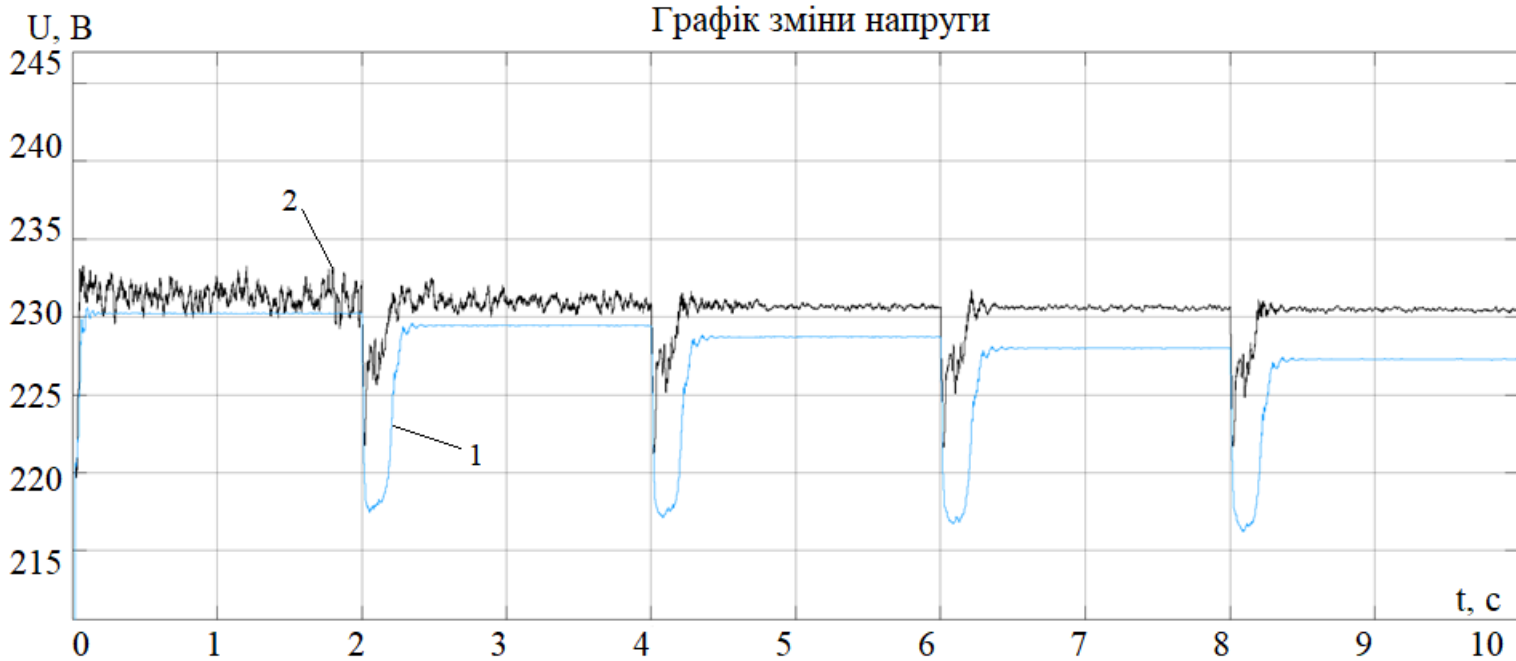
Графік зміни реактивної потужності

Модель схеми керування АФ

Дослідження впливу АФ на коливання напруги

Розраховані параметри двигунів після ввімкнення активного фільтра

Назва пристрою	$\cos \phi$	P_p , кВт	$\sin \phi$	Q_p , кВар
АД 1	1	4,3	0,081	0,35
АД 1	1	4,3	0,081	0,35
АД 2	1	4	0,01	0,01
АД 3	1	4,6	0,01	0,01
АД 4	1	6	0,15	0,9
АД 5	1	6,5	0,15	1
Разом		29,7		2,62

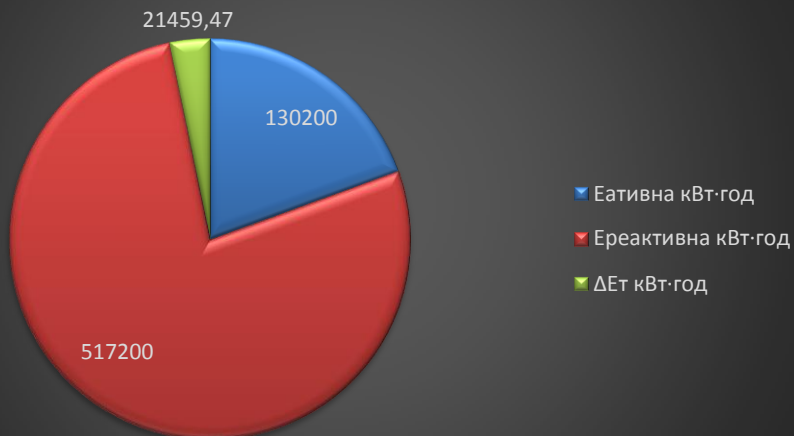

Компенсований показник
флікера

№	P_{St}
4	0,66
5	0,39

Економічна доцільність встановлення АФ

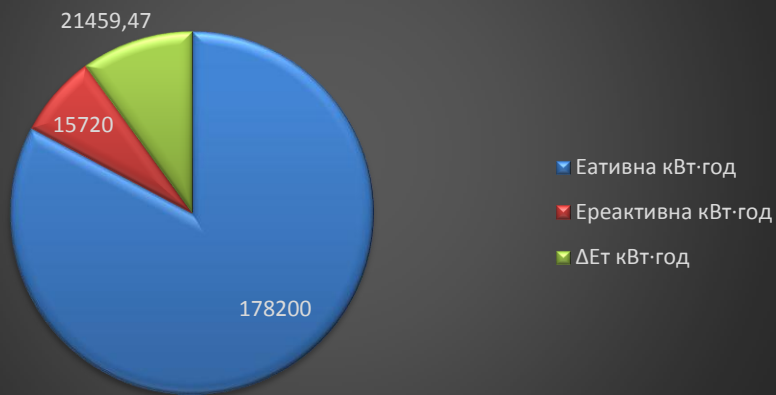
Річне споживання електроенергії

Стаття витрат	Величина витрат, грн.	Структура, % до підсумку
Витрати по експлуатації обладнання	381751,47	73
Витрати на поточний ремонт	21061,67	4,027
Витрати на амортизацію	15504	2,96
Інші витрати	104579,28	20
Разом	522896,43	100

Річне споживання електроенергії із втратами	Е1	668859,47	кВт·год.
	Е2	215379,47	кВт·год.

Річне споживання електроенергії після встановлення АФ

Висновки

- 1. Аналіз літературних джерел показав, що наявність коливань напруги при їх впливі на функціонування широкого спектру електрообладнання призводить до зменшення терміну їх експлуатації. Коливання амплітуди і фази напруги, викликають коливання електромагнітного моменту, активної і реактивної потужностей синхронних генераторів підприємств, це негативно позначається на економічності роботи підприємства в цілому.
- 2. Розроблену схему, яка створює коливання напруги на базі асинхронного двигуна, та досліджено схему контролю за показником флікера та швидкої зміни напруги, що дозволяє ефективно слідкувати за порушенням норм якості електроенергії.
- 3. Запропоновано метод зменшення коливань напруги за допомогою ввімкнення на паралельну роботу активного фільтра. Досліджено схему керування та вплив АФ на роботу схеми з наявними коливаннями напруги. Також запропоновано метод зменшення показника флікера та швидкої зміни напруги та підвищення коефіцієнту потужності АД, що покращило роботу схеми.
- 4. Обґрунтовано доцільність встановлення АФ з економічної точки зору. Розраховано річні витрати на обслуговування обладнання та капітальні вкладення. Запропоновано використання АФ для зменшення плати за реактивну енергію та зменшення вартості електричної енергії в цілому.
- 5. Розглянуті питання охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях в цілому та окремо для кожної групи ризику та методи їх усунення.

Дякую за увагу